

Me patai ake i konei:—Ka pehea nga kongakonga e hamutia haeretia nei me nga pirau e ngaro haere nei? Te whakautu:—Patai atu ki nga tohunga o taua ropu.

Ina nga whakatauki a o koutou matua me o koutou tupuna hei arahi, hei tia i o koutou whakaaro ka whakamoe atu nei i nga waka maha o te hinengaro ki roto i nga tikanga o “te ao hou” me te “pakehatanga”:

1. Kia mau te manaaki tangata, ahakoa tangata haere, kārangatia kia peka ki te kaainainga kia ingoa ai koe.
2. Te tohu o te tangata rangatira he mahi kai, he manaaki, he aroha ki te tangata.
3. He kino te nui tangata ki te kai i nga kai, enyari kei te ra o Tu ka kitea te pai o te manaaki i te tangata..
4. Nau ko te rourou naku ko te rourou ka ora nga toa horokai o te manuhiri.
5. He taura taonga e motu, he taura tangata e kore e motu.

Ka puta ra nga uri o koutou matua me o koutou tupuna i a koutou, ka toro nga kawai whakapapa a ka hono ano, na kona i kore ai e korerotia te rawakoretanga o te Maori.

Te tau o te rawakoretanga i roto o Heretaunga nei i timata mai i te 1851 ara i timata mai i te hoko o Te Waipukurau poraka ka rahuitia ko nga wahi e nohoia ana e ratou hei oranga mo ratou. Enei tu rahui i tae pea ki te iwa. Ko Te Aute Karetia te tekau o aua rahui.. No te tau 1865-6 ka ara ake nga tohunga whakatakoto kaupapa ture i roto i Te Parmata Nui o Te Koroni, ehara i te tohunga mo taua, engari he tohunga no nga tohunga e kore nei e taea te korero ona whakamararoma. Ko te ture tekau tangata tenei mo te Karaati. No te tau 1867 ka huaki tenei mate nui, mate whenua, mate tangata. Koianei te raupatu i pa ki Heretaunga: he mea whakakaupapa marie ma te ture e raupatu, ka mate i konei te rau, te tua rau tangata i noho hei tiwhikete, ka riro te whenua i te karaati kotahi, me nga karaati tekau tangata. Enei mate ehara i te mea ma te ropu mahi e kitea ai. Ena korero me ena tikanga katoa e mau mai na i Te Paremata me nga pepa o nga Hupirimia Kooti, a kua mahia etahi, kua ngawari nga tikanga mo etahi, kua turenge he wahi e taea ai te whakaara etahi, otira kua oti katoa nga ture mo nga mahi e rere atu ana ki waho i nga ture o Te Tomintiana, me nga ture tae noa ki nga raraungi o Te Tiriti o Waitangi e puare mai nei hei whakataanga manawa mo Te Iwi Maori. Enei tikanga katoa i whakawhaititia mai nei i roto i enei tau maha e nga matauranga o mua heke iho, heke iho, ko tatou tenei e rongo nei e kite tonu nei i te aue o te ao katoa i nga tikanga a Te Ropu Mahi, e whakaomaomatia nei e te hunga rawakore, i te hao haere ki nga taonga me nga painga i puta ki te hunga tohu taonga. Ko nga mate o Te Maori kaore i pera me o te pakeha. Ko nga rongoa mo o tatou nei mate kua whaiti mai te whakarapopoto kei mua tonu i o tatou